

„початковий момент спортивних змагань” [4, IX, с. 663]. Основною сферою поширення структур **prep на порозі + Ngen – prep на старті + Ngen** є художній стиль. Спорадично їх фіксовано в науковому та публіцистичному стилях.

Отже, семантичне варіювання прийменниково-іменникових часових конструкцій безпосередньо пов'язане з їхнім лексичним наповненням і відображене на семантичній парадигмі речення. Темпоративи **prep з (із) початку + Ngen – prep від (од) початку + Ngen, prep до початку + Ngen – prep перед початком + Ngen – prep починаючи з (із, зі) + Ngen – prep починаючи від (од) + Ngen**, що реалізують значення початкового моменту дії, є продуктивними засобами оформлення часової семантики в текстах документів. Для них характерні специфічні семантичні відтінки, які слід обов'язково враховувати під час створення текстів документів.

Джерела та література

1. Балабан Г. С. Динамічні процеси в прийменниковій системі сучасної української літературної мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01. НАН України, Ін-т української мови. К., 2007. 19 с.
2. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови : [монографія]. К., 1980. 286 с.
3. Загнітко А. П., Данилюк І. Г., Ситар Г. В., Щукіна І. А. Словник українських прийменників. Сучасна українська мова : [1705 прийменників]. – Донецьк : ТОВ ВКФ „БАО”, 2007. 416 с.
4. Словник української мови : в 11 т. / редкол.: І. К. Білодід [голова] та ін. ; Акад. наук УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. К., 1970–1980.

Наталія Бондар
м. Полтава

ДОКУМЕНТИ В МОВІ МЕДИЦИНИ: ДО ПИТАННЯ ЛІНГВАЛЬНИХ ТРУДНОЩІВ

Особливості розвитку офіційно-ділової мови, її унормування, відповідно якість, є не тільки цікавими, а й нагальними проблемами на

маргінесах сучасної лінгвістики. Стрімкий розвиток суспільства, виробничої сфери стимулюють виражальні можливості мови, тому наразі особливої уваги в цьому аспекті потребують офіційно-ділові тексти, які в новітній інформаційній парадигмі помітно еволюціонують. Аналіз зразків документів медичного дискурсу оприявив не тільки їхню стильову недосконалість, а й нехтування узвичаєними граматичними, синтаксичними, лексичними нормами, вивіреними часом.

У медичній галузі одним із зразків текстів офіційно-ділового стилю є інструкція щодо використання медичних препаратів. Достеменно відомо, що нею послуговуються багато людей, однак мовна грамотність, на жаль, – далеко не "візитівка" цього документа. На приклад, в інструкції поширеного на сьогодні препарату "Умкалор" подибуємо: *"умкалор не рекомендований для застосування [...] через недостатність даних його безпеки та ефективності для даної групи пацієнтів"*. Виділені лексеми ілюструють нездатність оперувати доречними лінгвальними засобами. Так, *безпека* – це "стан, коли кому-, чому-небудь ніщо не загрожує" [1, т. 1, с. 137], тому у такому поєднанні здається, що ніщо не загрожує препарату "Умкалор", а не пацієнтам. Більш доречною, на нашу думку, є лексема *безпечність* – властивість об'єкта, його нездатність завдати шкоди, тому: *безпечність ліків, безпечність харчових продуктів та ін.*

Фіксуємо також невмотивоване й табуйоване правилами української мови використання слова *даний*, уживання якого виправдане лише тоді, коли у реченні знаходимо відповідь на запитання: хто кому що дав?, оскільки лексичне значення слова *даний* – одержаний від когось. Отже, у таких випадках потрібно використовувати вказівні займенники *цей, ця, це, ці: для цієї групи*.

Рясніють дискурсивні зразки і помилками типу: адреса місця провадження діяльності (інструкція препарату "Умкалор"). Зауважимо, що *адреса* – це "позначення місця проживання чи перебування кого-небудь або місцезнаходження чого-небудь" [1, т. 1, с. 21], тому словосполучення адреса місця, будучи тавтологічною, суперечить узвичаєним нормам української мови.

Розглядаючи характер лексико-семантичних відношень у сфері офіційно-ділового медичного дискурсу, зосереджуємо увагу на стилістичній відмінності синонімів, специфіку вжитку національного терміна та його іншомовного відповідника. Аналіз зразків офіційно-ділового стилю посвідчує, що мовці свідомо з-поміж номінацій обирають чужорідний, а не національний терміноелемент: *парадонтальний*, а не *зубоясенний*; *мутуальний*, а не *взаємний*; *іrrадіювати*, а не *поширювати* та ін. Вважаємо, що власне українські лексеми мають превалювати в офіційно-ділових текстах медичного спрямування, тому на заняттях української мови за професійним спрямуванням варто не тільки здійснювати підбір ситуацій, які включають кожного студента в процес спілкування, а й забезпечити комунікативність завдань, що визначають наявність різноманітних інтенцій та їх реалізацію тими чи тими мовними формулами (наприклад, доречність вживання національного терміна в усному консультуванні (*байдужість, напруження*) та його іншомовного відповідника у текстах медичного спрямування (*апатія, тонус* та ін.). Подібні справи максимально оприявлюють ситуації реальних професійних взаємовідносин, мовностилістичну культуру, враховуючи мотиви й потреби майбутніх медпрацівників, оскільки, як зауважувала Л. А. Пиріг, «проблема української мови в галузі медицини потребує спільної праці, спільних зусиль мовознавців, медиків із використанням досвіду минулого і з передбаченням майбутнього» [2, с. 179].

Аналіз дискурсивних фрагментів дає підстави констатувати наявність значної лакуни в офіційно-діловій мові медицини. Перспективним бачиться подальше дослідження зразків документів медичної сфери.

Джерела та література:

1. Словник української мови: в 11 тт. / за ред. І. К. Білодіда; АН УРСР. Інститут мовознавства. Київ: Наукова думка, 1970–1980.
2. Пиріг Л. А. Медицина і українське суспільство: зб. мед. публіц. пр. / Л. А. Пиріг. Київ : Б. в., 1998. 472 с.